

INFOBROCHURE VROEGTIJDIGE ZORGPLANNING

WAT IS VROEGTIJDIGE ZORGPLANNING?

Hoewel de medische wereld continu evolueert en er steeds meer mogelijk is, kan je je afvragen of ingrijpende behandelingen bij iedereen nog iets bijdragen aan het leven. Niet iedereen wil dat alles wat kan, nog gedaan wordt.

Wat wil jij nog? Wat vind jij belangrijk (hoe ziet een 'goede dag' er voor jou uit)? En wat wil je niet (hoe zou een 'slechte dag' er voor jou uitzien)? Als je het niet meer zelf zou kunnen zeggen (bijvoorbeeld na herseninfarct, dementie...), wat zou je dan nog willen (zo lang mogelijk leven? alleen geen pijn hebben?...).

Hierover nadenken en beslissingen nemen noemen we vroegtijdige zorgplanning.

WANNEER STARTEN MET VROEGTIJDIGE ZORGPLANNING?

In de praktijk gebeurt vroegtijdige zorgplanning meestal als je geconfronteerd wordt met een ernstige diagnose of als je op een bepaald moment in je ziekteproces keuzes moet maken. Je kunt er echter ook mee starten als je nog gezond bent, bijvoorbeeld door er samen met je naasten, je huisarts of iemand van het zorgteam over te spreken.

Wanneer je hier komt wonen, willen we graag weten hoe jij naar jouw toekomst kijkt. Door er samen over te praten, leren we je beter kennen en kunnen we jou ondersteunen bij het nemen van de voor jou juiste beslissingen.

MET WIE KAN JE PRATEN OVER VROEGTIJDIGE ZORGPLANNING?

Spreek over je wensen met je naasten. Zij spelen immers een belangrijke rol als je wilsonbekwaam zou worden. Heb je twijfels over hoe je dat het beste aanpakt? Wij kunnen jou hierbij bijstaan. Spreek iemand aan van het team, die kunnen een medewerker van het Palliatief Support Team langs sturen die advies kan geven of concreet kan helpen. Afspraken worden altijd ook besproken met jouw huisarts.

HOE KUN JE AAN VROEGTIJDIGE ZORGPLANNING DOEN?

Mondeling: spreek erover

Overeenkomstig de wet op de patiënten rechten van 2002 moet je jouw toestemming geven voordat een arts een behandeling kan starten en kan je dus ook een behandeling weigeren. Spreek je huidige en toekomstige zorg- en behandelwensen uit. Wij zullen ze noteren in jouw zorgdossier waar jouw huisarts ze kan raadplegen en jouw wensen kan nakomen.

Schriftelijk: wilsverklaring

Je kan documenten opstellen voor het geval je op een bepaald moment niet meer in staat bent om zelf mee te beslissen. Het opschrijven van je wil noemt men een wilsverklaring.

Als je op voorhand niet gesproken hebt met je behandelende arts over je wensen of geen wilsverklaring hebt opgemaakt, en je geen aangestelde vertegenwoordiger hebt, zal de behandelende arts in het geval je wilsonbekwaam wordt praten met je naasten over medische beslissingen.

‘Naasten’ worden opgedeeld in een wettelijke volgorde: als eerste de bewindvoerder (als die er is), daarna je partner, je meerderjarig kind, je broer of zus, een betrokken zorgverlener van het team na interprofessioneel overleg.

Er bestaan vijf wettelijke wilsverklaringen die je vooraf kunt opstellen:

1. Wilsverklaring over het weigeren van een behandeling: negatieve wilsverklaring

De negatieve wilsverklaring beschrijft welke behandelingen en/of therapieën je niet meer wenst wanneer je in een later stadium van je ziekte niet meer bewust zou zijn of je wensen niet meer kunt uiten, bijvoorbeeld bij coma of dementie.

- De negatieve wilsverklaring is juridisch bindend voor de arts, wat wil zeggen dat de arts het moet volgen. Zowel jij en/of jouw vertegenwoordiger als jouw arts ondertekenen dit document voor akkoord.
- De negatieve wilsverklaring is onbeperkt geldig in de tijd en kan op elk moment door jou aangepast worden.
- Bij ons eerstvolgend IBO (interdisciplinair bewoners overleg), een gesprek dat we samen met jou en/of jouw naasten hebben, zullen we dit document bespreken en eventueel invullen.

2. Wilsverklaring over euthanasie bij onomkeerbaar coma: positieve wilsverklaring

Met de positieve wilsverklaring vraag je een handeling van de arts.

Die is echter juridisch niet bindend voor de arts, waardoor die alsnog kan weigeren.

- De positieve wilsverklaring is onbeperkt geldig in de tijd.
- Er bestaat een wettelijk formulier voor de positieve wilsverklaring. Dat formulier kun je opvragen bij iemand van het zorgteam.

De positieve wilsverklaring is vooral bedoeld voor als je later in een onomkeerbaar, langdurig coma zou komen als gevolg van bijvoorbeeld een ongeval, hartstilstand of beroerte.

Het is niet hetzelfde als een actueel verzoek tot euthanasie, wat je moet opschrijven als je een bewuste, huidige vraag naar euthanasie hebt.

De negatieve en positieve wilsverklaring zijn relevant voor een vroegtijdige zorgplanning.

3. Wilsverklaring over orgaandonatie

Orgaandonatie is in België wettelijk geregeld. In principe is iedereen orgaandonor, tenzij je dit anders hebt aangegeven. In de praktijk zullen artsen altijd met uw familie overleggen.

4. Wilsverklaring over het schenken van uw lichaam aan de wetenschap

U stelt uw lichaam beschikbaar voor de wetenschap door een eigenhandig geschreven, gedateerde en door u ondertekende verklaring op te stellen en die naar een universitaire instelling naar keuze te sturen.

5. Laatste wilsbeschikking (ook wel ‘attest van wijze van teraardebestelling en/of rituelen’ genoemd).

Alle wensen, voorkeuren die je op papier wil zetten kunnen hierin opgenomen worden, er is geen wettelijk bepaald document. Je kan hiervoor een eigenhandig geformuleerde tekst opmaken of hulp vragen aan iemand van het zorgteam, jouw huisarts, jouw naasten of een begrafenisondernemer.

Het is belangrijk om met je arts, het zorgteam en jouw naasten te praten over jouw wilsverklaringen. Zo is het voor iedereen duidelijk wat de precieze motieven en verwachtingen zijn.

HOE JE WENSEN LATEN OPNEMEN IN HET ZORGDOSIER?

In je elektronisch zorgdossier in WZC Zilverlinde is een centrale plaats voorzien waar de arts en andere hulpverleners je huidige en toekomstige wensen kunnen noteren.

Jouw teamcoach zorgt ervoor dat al jouw besproken en ondertekende documenten betreffende al jouw wilsverklaringen in je elektronisch dossier worden gescand. De originele documenten kunnen door jezelf, jouw naasten of in jouw dossier hier bewaard worden.

JE WENSEN VERTALEN NAAR JOUW WOONZORGLEEFPLAN

Wat in je eventuele wilsverklaring staat en wat je samen mondeling bespreekt, vertaalt jouw huisarts naar een medisch beleid, waarin staat wat wel en niet meer zal worden gedaan in je behandeling.

In je medisch dossier staat dan een codering over therapiebeperking. Dat is een belangrijke code, opgesteld door je behandelende arts, waarin staat welke behandelingen wel of niet meer worden gedaan.

Voorbeelden zijn: geen reanimatie meer, al dan niet opname op intensieve zorg, al dan niet starten met antibiotica, enkel nog pijn- en symptoombestrijding ...

Het invullen van de therapiebeperking is bedoeld om medisch zinloos handelen te vermijden. De therapiebeperking is heel belangrijk in dringende situaties en voor het zorgteam die voor je zorgen in afwezigheid van je huisarts.

Je kunt als patiënt of als familielid geen medisch nutteloze behandeling eisen van je behandelende arts. Het stoppen of niet meer starten van een medisch nutteloze behandeling kan een grote emotionele impact hebben. Daarom is het belangrijk dat je arts dit op tijd met jou en jouw familie bespreekt, zodat iedereen voorbereid is in mogelijke acute crisissituaties.

We bespreken deze code samen met jouw wilsverklaring in ons eerder vermeld eerstvolgend IBO.

JE WENSEN AANPASSEN

Vroegtijdige zorgplanning is geen eenmalig gesprek, of geen eenmalig neerschrijven van je wensen en noden. Als je in de loop van de behandeling of in de loop van je levenstraject een andere invulling wil geven aan je toekomstige zorg- en behandelwensen, aarzel dan niet om daarover opnieuw te praten met je arts, je naasten en/of iemand van het zorgteam. Afspraken kunnen dan worden herzien of veranderd.

We hopen dat deze brochure een aanzet is om je wensen rond zorg en behandeling te bespreken met je zorgverleners.

Lieve groet,

In naam van het PST (Palliatief Support Team)

Ref. Verpleegkundige Heidi Wouters

WZC Zilverlinde